

Zgodnja DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 60 kr., za pol leta 2 gld. 40 kr., za četrť leta 1 gld. 30 kr.
V tiskarnici sprejemana za leto 4 gold., za pol leta 2 gld., za četrť leta 1 gl; ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXX.

V Ljubljani 20. malega serpana 1877.

List 29.

Dobro prevdari, kaj misliš brati!

(Konec.)

Sv. Terezija, ki slovi med naj večimi duhovi zadnjega stoletja, pripoveduje sama od sebe: „Komaj sem začela s dovoljenjem materinim brati romane, in glej, omerznila je moja vérska gorečnost, zgubila sem veselje nad navadnimi pobožnimi opravili, opuščala ali saj okrajševala sem jih, in sem od takrat tudi redkeje hodila k mizi Gospodovi. Hrepenenje po takih bukvah je bilo vedno veči, in kolikor več sem brala, toliko bolj je rastle v meni ljubezen do sveta in njegove nečimurnosti. Začela sem se po šegi oblačiti, hotla povsod biti zraven; zakaj želja dopasti je postajala v meni vedno močnejši, in tako se je napčena ljubezen budila v mojem sercu, ktero je Bog sam imel v lasti. Bog, moj Bog, zakliče nato, kam bi bila prišla, ako bi mi ti ne bil pokazal prepada, proti kteremu sem hitela?“ — In kakšen prepad je bil to? Namesto svetnice bi bila postala zaverženica.

Kdo je bral romane in ni skusil nad seboj tih ali pa še hujših nasledkov? Ali ni s tem omerznila ljubezen do Boga v njegovem sercu? Ali ni postal bolj vñemaren v vsakdanjih molitvah in drugih pobožnih vajah? Ali mu ni zlasti spoved postala težavnejši? Ali si ni nakopal brezštevilnih raztresenosti, ter je komaj zamogel še pobožno moliti, je zgubil veselje nad duhovnimi rečmi, ali so se mu celo začele hudo merzeti? Ali mu ni Bog odvzel tako prijetne priprostosti vere in tako ljubeznjive jasnosti serca? Ali ni postal bolj nečimuren v vsem zunanjem, bolj pohlepen po lišpu in gizdavosti, po nasladnosti in razveseljevanji, in bolj derzen v vsem svojem bitju, zlasti v pečanji z drugim spolom?

Keršanski mladeneč! keršanska devica! Ti ne mara tudi že čutiš nad seboj take nasledke svojega branja. Opusti to, proč s takimi bukvami! Ti že stojiš nad prepadom, v ktereга bi bila sv. Terezija padla, če bi ne bila poslušala svarjenja Božjega. Ne moti se s samoljubnim slepljenjem, kako da si močen in vterjen v čednosti. Ako imaš čednost, ne bodi prederzen in béži pred nevarnostjo! Koliko jih je bralo te in one tudi manj nevarne bukve in so mislili, da ni nevarnosti, tudi niso iskali nič hudega v njih, brali so jih morda samo za kratek čas; pa predenj so se zavedili, so bili že povžili strupeno kal, napravili duhu znanosti, domišljiji podobe, sercu vtise, ki so jih povsod preganjali in kterih niso živi dan več mogli čisto izbrisati. Kadar je strupena kal povžita, ima skor vselej, kakor naturen strup, smertne nasledke.

Zato se tudi vsak, kteri tako berilo misli zagovarjati, samega sebe moti in goljufa. Pravijo: „Človek se mora izobraževati.“ Pa kakošno izobraževanje je to? „Iz romanov se je navzél olike,“ pravijo o človeku sanjarskem, prenapetem in mehkužnem, o takem, ki ni za djansko življenje. In kaj se človek uči iz takih bukev? „Uči se, odgovarja sv. Avguštin s solzami, uči se hudo brez strahu spoznavati, brez sramožljivosti o tem govoriti in brez prideržka hudo delati.“ In to naj se reče izobraževati se? Moj Bog! mikati se v šoli nevrednosti in pregrehe. — „Le pisave, jezika se uči“, pravijo. Pa, vprašam: ali ne mora večina bravcev in bravk priterditi, da to ni potrebno za omiko njih stanu primérno? Toda negledé na to, ali res kdo iše pri takem branji slovstvenega izobraženja, na kaj se pa bolj pazi, na obliko, ali ne velikoveč na reč? Kaj človeka bolj poprime in kaj se mu globokeje vtisne, lepota jezika in lični izrazi, ali ne velikoveč nečiste podobe in spotikljive dogodbe, dvoumne besede in zvite zapeljivosti? In pri kterih stavih se bravec naj dalje mudi? K kterim se naj večkrat poverne? Ali ne k tistim, ki se meseni poželjivosti naj bolj prikupijo? — Potem pa, ali so res vse zanikarne bukve, ki se berejo, tako čvrsto pisane? Koliko jih je pač, kterih pisava ni vredna piškavega oreha, ktere so se iz umazane dobičkarije v naj veči naglici spravile na svetlo in so prava podoba zmešanega dušnega stanu pisavcev; pa ker pišejo v jeziku strasti, jim poželjivi ljudje radi pregledajo jezične in spisovne pogrške in napake, ktere pri dobrih pisateljih tako ostro grajajo. Izgovor na izobraženje v pisavi je tedaj večidel prazen. Pa če bi se tudi po takih bukvah kdo učil ličnega govora, se to ne more zgoditi drugače, kakor da si prilasti njih mnenje in čut, zakaj izražuje se oboje v pisavi: kaj pa je to: dušo in serce oskruniti, da se lika jezik?! Kaj neki je vsa lepota govorniatva in pesništva proti lepoti nedolžnosti? Čednosti in nedolžnosti na kvar jezik in pisavo likati: kolika ne-spamet, kolika brezvéstnost!

Spoznaj vendar, keršanska mladost, da ti je branje pohujšljivih bukev le v škodo, da tudi kak dozdéven dobiček ni v nikakoršni primeri k škodi, ktero delajo tvojemu sercu, tvoji čednosti in nedolžnosti! O naj bi ti ne bilo treba nikdar obžalovati, da je malopridna knjiga otemnila naj lepši biser tvojega serca, skalila tvojo presrečno zavést, zaterla tvojo naj veči srečo v življenji! Blagor jim, kteri so čistega serca. (Mat. 5. 8.) Vzemí si toraj svarilo k sercu, da ne boš spoznala strupa še le po hudem nasledku. Odbij roko, ki ti ponuja tak strupen sad, in ne dajaj ga tudi ti nikomur, že celo še pod podobo prijateljstva; zakaj to bi se reklo prijateljstvo nesramno izdajati. Štej si v sramoto, ko bi ti bilo

treba priznati, da si bral bukve, po katerih branju bi vsak mogel sklepati, da je spačeno tvoje serce. Če dvo-
miš, ali so bukve dobre ali zanikarne, potem pomisli,
da ti že vest prepoveduje se podajati v nevarnost greha.
— Ako si odvernili branje pohujšljive knjige, ali si jo
uničil, storil si delo, katero ne bo pri Bogu brez lepega
plačila. (Gl. Maria, Vorbild der Jug. P. St. Dosenbach
S. J.)

Zakaj judje in zanikarni katoličani duhovne čertijo, preganjajo, tako gerdo obrekujejo?

(Dalje.)

Zdaj pa nastane vprašanje: Zakaj novošegni svet
ravno katoliško duhovstvo in cerkvene vstave bolj silo-
vito napada, kakor vse druge stanove? Namesto odgo-
vora naj sledi stara pripovedka, ki se o nekem pušav-
niku tako-le bere:

Šel je pušavnik po svojih duhovskih opravilih v
bližnje mesto; pot pelje mimo starega samostana, pred
kterim zagleda neštevilno peklenških vragov, ki so ondi
grozno razsajali, da bi pobožne menihe motili v molitvi,
in so po zidovih plezali, da bi v samostan prederli. Pu-
šavnik se križa in moli, da bi tudi on ne bil nadlego-
van od gerdihi pošast, ter mirno korači naprej, in pride
do mestnih vrat. Zopet zagleda ondi vrage, pa le enega
samega, in še ta je mirno in leno sedel pred vrati. Tedaj
ga vpraša pušavnik: Kaj pomeni to, da on sam sedi
pred velikim mestom, okoli samostana pa rogovili toliko
silno število černe druhali. Peklenšek mu odgovori: Sa-
mostanski družbeniki nas vedno odganjajo z molitvijo,
pa tako mirno in trezno med seboj skupaj živé, da vsi
moji črni tovarši ne zmorejo pri njih nič opraviti. Na-
sproti pa zadostujem jaz edini, da nadzorujem to mesto,
in še jaz nimam nič opravila; ker prebivalci so popol-
noma v naši oblasti. Oni namreč ne marajo ne za mo-
litev in ne za post, temuč vedno preklinjajo, se prepi-
rajo in zavidajo, in vsaktere hudobije in nesramnosti
počenjajo, da sem jih prav vesel.

Kar je ta pušavnik zapazil, ravno to lahko dan-
danes zapazi vsak kristjan. Polno posvetnjaških „libe-
ralnih angeljčkov“ preži in oblega katoliške cerkve,
rimski vatican, škofijske dvorove, duhovske hiše, sa-
mostane in sploh vse katoliške vstave; skerbno stikajo
vsako pajčevino v imenovanih poslopjih, in pri njih pre-
bivalcih zavohajo vse še tako malenkaste madeže; ako
takih ne morejo zapaziti, si jih pa izmislijo in za res-
nico razbobnajo. — Nasproti se pa ti novošegni angelji
nič ne brigajo za nespodobnosti in pohujšanja, ki se
godé po glediših, plesiših, posvetnih shajališih in drugih
po enakem stroju narejenih napravah, češ: ti so našinci,
ki imajo enake načela kakor mi; čisto zadovoljni so,
da se n. pr. v njih smeši vera, duhovni itd. Sitne muhe,
ose in seršeni v obilnem številu brenčijo okoli dišečih
in sladkih cvetlic, za grenke in smerdljive zeliša pa ne
marajo.

Liberalci imajo tedaj dvojno mero in vago; z eno
merijo in tehtajo duhovne in sploh take osebe, ktere z
duhovni derže in do katerih imajo duhovni vspešni vpljiv;
z drugo pa druge stanove.

Vsem bralcem je po imenu znan neki Franceskoni,
ki je bil na Dunaju v grudnu l. l. oropal in umoril
pismonosu Guga-ta; sodnija ga je bila k smerti obsodila,
kteró obsodbo je bil tudi cesar odobril, in morivec
je bil na vislicah obešen. Liberalni časniki, ki n. pr.
duhovnom grehe podtikajo in dobre dela v greh štejejo,
so se pa tukaj za morivca potegovali, ga milovali, ter

njegovo smert ko nepravilno in trinoško razglasovali,
in so o tej stvari dolge članke pisali. Take obsodbe
k smerti so le redke in posamezne; nasproti so pa samo-
mori in dvoboji stokrat bolj pogosti, in se množé vsako
leto. Vendar pa liberalni časniki o teh zločinstvih le
malo ali celo nič ne omenijo in nič nimajo milovanja
do družin, svojcev, ali do pogubljenih ubitih. O dvo-
bojih naznanjajo n. pr.: grof I. in baron I. sta se v
dvoboju merila, — in potem hladno pristavijo: in baron
I. je mertev obležal. V enakem duhu omenijo samo-
morcev, pa nikoli ne pogrājajo nesrečnih vzrokov, iz
kterih izvirajo samomori, nikoli ne kažejo nevolje nad
tem strašnim hudodelstvom. Pri takih prilikah naj bi
pisali liberalci dolge in poducljive članke, v katerih naj
bi naštevati vse vzroke, n. pr. častilakomnost, zaprav-
ljivost, zaljubljeno mesenost, branje romanov, brezversko
odgojo itd., da bi s tem jéz stavili tolikim samomorom.
Ali je mar edina duša Franceskoni-ja več vredna, kakor
toliko stotin duš samomorcev? Zakaj pa zoper njegovo
smert toliko zagovarjajo, nasproti se pa nič ne brigajo
za veliko nesrečnejši smert samomorcev.

Ali ne mar tudi zato, ker je duhoven stregel Fran-
ceskoniju v zadnjih trenutkih, ker ga je pripravljaj na
srečno smert, ker je obsojeni hudodelnik obžaloval stor-
jeno hudodelstvo, hvalil Božje usmiljenje, in spoznal
neskončno večnost, katero je imel zdaj zdaj nastopiti,
(kteró bo liberalce ravno tako dosegla, če tudi vanjo ne
verujejo). — ker je, od duhovna napeljevan ves vdan v
Božjo voljo umerl, kliče: „Zaslужil sem to obsodbo;
o Bog, bodi mi usmiljen!“

Neumni liberalci molcé odobrujejo ali celo zago-
varjajo brez primere nesrečnejši smert samomorcev ali
padlih v dvoboju, ker leti niso bili v nobeni dotiki z
duhovni, ker jih ni nobena od Boga postavljena oblast
k smerti obsodila, ampak ker so jim od framasov
hvalisane načela njihovo smert prinesle, n. pr. pohuj-
ljive bukve, mesenost in druge pregrehe, ker storijo
enako smert kakor opice (iz katerih liberalci svoj začé-
tek izpeljujejo), namreč brez križa, duhovna in keršan-
skega pokopa.

Ko je bil pred tremi ali štirmi leti neki hudobnež
napadel Bismarka, so precej osumničili liberalci nekega
tirolskega župnika, da je bil v zavezi in zastopu z na-
padnikom; precej zaženejo po časnikih strašanski krik:
da so duhovni naj večji uporniki. Hujskali so zoper ome-
njenega župnika in sodnije šuntali, naj bi ga k smerti
obsodile. Sodnija je potem to reč natančno preiskovala,
in župnika popolnoma nedolžnega spoznala. Kaj pa libe-
ralci? Nehali so sicer vpiti: „Križaj ga!“ vendar pa
niso po časnikih preklicali obrekovanja.

(Dalje nastl.)

Ogled po Slovenskem in dopisl.

Iz Ljubljane. (Kaj pravi česki popotnik o Ljubljani,
in poprej še marsikaj.) „Blahovest“ 5. t. m. ima nektore
čertice od V. Honejsek-a o popotvanji Čehov v Rim
na papeževo 50letnico 3. rožnika. Pod napisom: „iz
Prage v Ljubljano“ ima stavke, s katerimi utegnemo
vstreči, ako jih naznanimo čast. občinstvu. Pravi pa
med drugim:

„V petek zarano 18. majnika sem se v družbi
dveh tovaršev podal na pot. Naglo nas je odnesel pa-
rostopoj po severozahodnji železnici skoz Česko in Mo-
ravsko. Zvečer smo bili na Dunaju, kjer so se shajali
potniki iz vsih krajev. V gostilnici so pripravili 24
stanic za 100 popotnikov s Poljskega... Meni in mojemu
tovaršu se je poneslo sniti se z gosp. župnikom B. iz

Šlesije in s njegovim prijateljem Ch. iz Olomovca, ter smo v enem vojnem oddelku namestovali Česko, Moravo in Šlesijo...

Prevesel pogled je dajala zlasti Celejska dolina. Visoko nad zalim mesticem se kviško dviga stari grad, njemu nasproti na drugem homcu pa kloster... Prišli smo med pogovori do Zidanega mostu, kjer je bil daljši postanek. Vsak je hitel z voza, da bi se ob cesti malo pretegnil, ali pa želodec s čim poživil. Zvonec pa nas naglo spet pokliče. Za Zidanim mostom, kjer skale visoko stermé nad železničnim tirom in se včasih utergajo, se je bila letos na spomlad skala utergala, in pod njo je železnica in reko. Pripeljemo se do tega mesta in Moravec Ch. nam hoče prečitati dopis o tej nesreči, ki ga je prejel od svojega prijatelja. Seže po listnici. Kdo pa popiše njegovo ostermenje! Listnice, v kateri je imel svoje in svojega prijatelja župnika B. denarje in popotne liste, pismovnjaka ne najde! Vse iskanje je zastoj! — Kličemo kondukterja. Tega ni. Konečno pride in naznani, da pismovnica se je našla in da jo stražnik pošlje s naslednjim vlakom v Ljubljano. Telegrafiramo nazaj ter naznamo, kakošen je pismovnjak in kaj je v njem, ali berzo smo zvedili, da najdena pismovnica je vse drugačna, in da je čisto prazna. Kaj je bilo početi družega kakor po družega denara domú telegrafirati?

Ta zguba pa ni bila edina. V telegrafični vradnji mi je pravil gospod, da v njegovem vozu je neki človeček neprenehoma opominjal druge, naj pazijo na denar. „Lej pa“, je rekel omenjeni gospod, „vsled tega, ko nas je opominjal, sem segel po svoji pismovnici. S tem sem izdal, kje imam denar, in ravno to je brez dvoma hotel uni človek doseči s svojim opominjanjem, zakaj ko je on z voza zginil, je zginila z njim tudi moja pismovnica s 50 gl.“ Drugi gospod župnik P., je prišel ob 400 gl. — Tako tedaj, pomisli ljubi čitatelj, tudi med popotniki v Rim so bili hudodelniki (ki so nedvomni prežali na tako priliko, da so poštene romarje okradli, kjer koli so mogli — ti nesramni potepuhi!)? K temu naj pristavim naslednje pojasnilo. Izraelec g. Schrökl pripravljá že več let o binkoštnih vedrilnih vlakih z Dunaja do Tersta ali Benedek. Letos pa, ne vem če iz ljubezni do sv. Očeta ali iz druge pričine, je pripregel k tem vedrilnim vlakom vlake tje do Rima. K tem vsakoletnim vedrilnim izhodom se pritika tudi mnogo dolgoperstnežev, pred katerimi je g. Schrökl že naprej svaril. — Iz te okolišine, da je namreč izraelec ta vedrilni vlak napravil, se dá morebiti tudi pojasniti, zakaj ni bila deržana beseda oziroma na sv. mašo v Božji binkoštni praznik. Ako je mogel vlak drugi dan celega pol dne stati v Postojni, zakaj bi ne bil mogel pol ure delj stati v Gradcu? Toda mi katoličani smo le preveliki dobromisleži. Dajemo judom pridobivati lepih tisučev (g. Schrökl je boje dobil od Dunaja do Postojne 8000 gl.), pri tem pa se še domišljujemo, da na nam oni dobrote skazujejo. *)

*) Še večkrat smo pa ne mara ravno katoličani sami nemarni zastran sv. maše o nedeljah in praznikih. Ako bi vsak katoliški potnik napravljavcu vlaka zaterdil, da le s to pogojo se vdeleži popotvanja, ako bo ob svetih dnéh prilika pri sv. maši biti, bi se to gotovo doseglo. Očitale se nam je o neki priliki, da smo hribolazce pred nekaj časom v „Danici“ preterdo prijeli ali krivično, kajti niso bili brez sv. maše v dan Gospodov. Če je to, radi prekličemo; gotovo pa je, da pri „lovcih“, „hribolazcih“ kakor pri „železniških potnikih“ je prav nevarno, da utegnejo veliko cerkveno zapoved prelomiti in smertno grešiti, ako dobro naprej ne prevdarijo, kje in kdaj bodo pri sv. maši — zjutraj pred odhodom, ali zanesljivo kje med potjo.

Vr.

Poterti zaradi omenjene zgube dospeli smo v Ljubljano.

Ljubljana, stolno mesto Kranjsko, sedež knezoškofa, se razširja ob obeh bregovih Ljubljanice v obširni ravnini, ki jo v daljini obroblija Juliški in Karniški snežniki, katerih temena sneg krije. Ljubljana je lepo zidano mesto in ima čez 21.000 prebivalcev, po (naj večji) večini Slovencev. Nad mestom na homcu stermi stari grad, kateri zdaj v napredovavšem in osvitljenem 19. stoletju služi za — jetnike.

Zdaj smo se malo razprašili, kaj vžili in se opočili, potem jo mahnamo v mesto. Stanovali smo namreč blizu železnice (natraži). Bilo je proti večeru, v frančiškanski cerkvi, zloga joniško-korinškega, so bile šmarnice. Bilo je ravno po pridigi (mislí si: po branji) in pričel se je blagoslov. Cerkev je bila prenapolnjena z verniki, ter smo mogli ostati pri vratih. Kako častljivo so se razlegali slovenski glasi marijanske pesni! Pri besedah:

Prosi Marija svojega Sina,

Prosi Marija, prosi za nas,

ktere so se po vsakem stavku ponavljale, in ki jih je ljudstvo z globokim občutkom pevalo, so se nam oči s solzami zalile in tudi mi smo s celim srcem pritegovali:

Prosi Marija svojega Sina,

Prosi Marija, prosi za nas!

Sej kakor popotnikom je bila nam priprošnja Matere Božje še toliko bolj potrebna.

Po blagoslovu smo se oglasili pri samostauskem višem zaradi maševanja naslednji dan, potem namreč v Kazino, kakor je bilo naročevano, smo šli v Čitalnico. Tu smo zvedili, da čast. g. župnik Hakl in drugi duhovni so šli poklonit se vodniku Slovencev dr. Bleiweis-u, in da se sem povernejo. Vernivši se so obžalovali, da dr. Bleiweis-a niso doma dobili. Število Čehov je raslo bolj in bolj, berzo so se shajali tudi čitalničarji, kakor stavbeni svetnik Potočnik, podpredsednik čitalnični, dalje Karol Kljun, Jož Regali i. d. Mestopredsednik je nas serčno pozdravil in napil dr. Riegru. Na to napitnico je odgovoril g. župnik Hakl napivši na zdravje nepričujočega vodnika Slovencev dr. Bleiweis-a. Nasledovale so napitnice na edinstvo in vzajemnost, na vspéh matice Šleske, na blagor mladine in njenih odgojiteljev itd. V tem je prišel dr. Bleiweis, kateri nas je serčno pozdravil in nam roke podajal. Kmalo so zadonele češke in slovenske narodovne pesmi in družba je prihajala živejši in radostnejši. Štopano je bilo vedrilo tudi z bistrumjem.

Poslednjič je eden Čehov po kratkem govoru napil še Piju IX. Dr. Bleiweis je na to odgovoril, da njega imajo za vodnika klerikalnega. On da se vere ne sramuje in zato, ker se Slovenci ne morejo v resnici k nam pridružiti, naj njih pozdrav opravimo v Rimu. Zdi se pa, pristavlja češki potnik, da ta napitnica nekterim Mladoslavencem ni dišala. (Ali od tistega časa je zopet nekaj kapljic Save naprej steklo in tudi „mladi“ so imeli in imajo novo priliko učiti se, kaj bi bilo z našim narodom brez tako imenovanega „ultramontanskega duhovstva“.) — Nasleduje obširniši popisovanje o Postojnski jami, ki pa za nas ni toliko znamenito.

Iz Zaliloga. Obiskovanje milg. knezoškofa z bir-movanjem je bilo tukaj 10. t. m. popoldan; Njih zdravje bolje mem poprejšnjih dni; vse se je srečno izšlo. Otroci in drugi ljudje so se dobro in lepo obnašali. Zvonjenje in streljanje je pozdravljalo milg. škofa. Tudi slavo-loke so Zaliložani prav lepe naredili: na cesti za vhod z napisom: „Vsa fara se hvalno raduje, k' jo vikši Pastir obiskuje“; — pred cerkvijo, zunaj z napisom: „Premilega vladika, ki nam deli nebeške darove, Gospod

naj živi!“ na drugi strani proti cerkvi pa: „O Marija, varuj, vódi Krizostoma vikšega Pastirja!“ — Pred farovžem pa je bil kronografikon: „SaLVe PraesVL CeLslasIMe DeVotlone fILlLaLI et reVerentla!“ Od tod so šli v Sorico, pa tudi srečno spet nazaj v Loko drugi dan. Povaod je bilo lepo.

V Suši gre delo prav srečno in vsepešno naprej — brez vse nesreče. Sedaj je tudi zvonik že dozidan; tesarji že tēsejo, da mu primérno streho napravimo. Ravno je tudi že malar prišel, da bo sprednje lice cerkve (fasado) nekoliko zmalal. Vsakemu, kdor jo vidi, je cerkva všeč. Le za eno reč je terda in huda; denar nam je čisto pošel, delamo že dolgé, ter le v Božjo in in Marijno pomoč, pa v blagoserdnost dobrih ljudi in častivcev Marijnih vse svoje upanje stavimo. Serčna zahvala vsim dobrotnikom, ki so nam pri tem delu že mnogo pomagali; priporočamo se pa še vsim dobrim dušam, častivcem in častivkam Marijnim, naj nam še pomagajo po svoji móči, da to lepo delo v Božjo in Marijno čast tudi do konca prav speljati zamoremo. Prosimo pa Bogu in bomo prosili, naj po priprošnji Marijni vsim dobrotnikom s časnim in večnim blagrom njih darežljivost obilno poverne. —

Iz Valdivije na Čilejskem, v južni Ameriki, 26. majnika 1877. (*Strahoviti potresi; cele mesta zginile.*) V zadnjem pisanju sem razen družega Vam naznanil, da tukaj kužna kózja bolezen gospoduje. Ta sicer pojenjuje, namesto nje nas je pa druga nesreča obiskala, — vender, hvala Bogu! ne ravno nas na južnem Čilejskem, ampak severne kraje. Desetega t. m. so opazili veliko zmešnjavo v pritoku in odtoku morja. Pritok je bil do 7 čevljev višji memo navadnega. Pritok je ob novi in polni luni veliko močnejši, kakor je znano. Sedem pritokov med jutrom in večerom smo vidili celo do Valdivije (2 uri daleč po parniku), silno ježenje morja.

Zvedeni ljudje so precej govorili, da tu je nesreča na katerem si bodi obrežji. In res, že prvi parobrod 17. t. m. nam je prinesel perve naznanila, in včerašnji (24.) bolj natanke sporočila strašnega potresa, ki je segel od 36. — 12. stop. južne širine čez Čile, Bolivijo in južni Perú do Callao (Kaljáo) ob vsem obrežji. Ob 8 in 30 min. 9. maja zvečer se je jela zemlja zibati, in po več krajih so terpeli prvi potresi do 30 min., stolpi in drugi višji zidovi so se grudili, in zagernili so več ljudi (število nesrečnih še ni znano, ni pa majhno). Celo noč potem skor vsake pol ure so se ponavljali stresni, — še le proti jutru so pojemali in odnehavali. Ali čemur je stresanje prizaneslo, je podergnil seboj drugi strahovit udarec (katastrofa). Morje, ki se je bilo pri prvem potresu umaknilo (po nekterih krajih celo uro daleč), se je potem z vso togoto zagnalo čez poslopja pomórskih mest in je vse seboj odneslo. Posamezni obmorski kraji v ravninah so strahovito zadeti; tako mesta Caldera (Chile), Antofagasta in Cobija (r. Kobiha) v Boliviji, Iquique (r. Ikike) na Peruvanskem, ki so nad polovico razdjane; — Chañaral (r. Čanjaral) na Čilejskem in 6 mest v Boliviji in na Peruvanskem pa je do čistega zginilo. Samo na Čilejskem, kolikor je dozda znano, je čez 15.000 ljudi, ki niso nič družega oteli, razen le samo življenje. K sreči glavni trgovski Čilejski kraj Valparaiso (s 111.000 prebivalci) ni hudo zadet. Ljudje na suhem o tacihi prilikah zdajci beže na bribe, da se morskemu pritoku umaknejo, toda uboge barke, ki so preblizo suhega, tu je po njih! Ako je obrežje pečinsko, se razbijejo, ko jih pritok zažene na pečevje; ako je pa obrežje ravno, jih po cele ure daleč tje v deželo verže in tam na pol razdjane obleže. V „Estandarte Católico“ sem dosihmal bral že od 70 ladij razne velikosti, ki jih je zadela nesreča.

Dva čilejska parnika, „Tolten“ in „Paquet Maule“, sta blizu Constitucion-a (na Čilejskem), prvi na deželi, drugi na bližnjem otoku daleč na suhem, in bota gotovo mogla biti razložena, in popravljena v morji biti zopet sestavljena. Povaod se zbira za nesrečne. Čile ni ubožna dežela, in tako se bode po vsaki ceni lahko pomagalo za prvo silo. V Valparaisu je v ta namen sestavljeni podporni odbor samo v enih ulicah za 20.000 gl. a. v. nabral.

L. 1868 so bili od potresa zadeti ravno tisti kraji, pa ne tako hudo. Bog daj, da bi se ta reč ne ponavljala. Priporočuje se v molitev ves Vaš

O. Maks.

Naj lepši cvetlice.

Pognalo je cvetje kraljevo drevo,
Rudeče opisano z rešnjo Kervjó,
Preslavno drevó, sveti Križ;
Na njemu razcvetajo se
Cvetlice nebeško-lepé,
Nam venčajo pot v paradiž.

Na Križu pa lilija bela duhti,
Obliva jo vir svete rešnje Kervi;
Oj lilija — Jagnje svetó!
Na Križu razpeto visi
In dušo Očetu zročí,
Da nam je odperlo nebó.

Tam nageljci kervo-rudeče cvetó,
Ti nageljci žebliji Zveličarja so,
Kipeči iz nóg mu in rók;
Na njih pa pribito terdó
Viselo je rešnje Telo
Z ljubezni do grešnih otrók.

Tud' solnčnica zlata se tam lesketa,
Ta ternjeva krona je Jezusova,
Ki venča mu sveto glavó;
Ovijajte solnčnice vé
Se tudi krog duše mojé,
Da z Jezusom združena bo.

Pet vertnic rudečih se tamkaj bliši,
Z njih cvetja pa božja ljubezen gori
In teče zveličanja vir;
V te vertnice svetih pét rán,
Pribeži terpeči kristjan!
Tam najdeš tolažbo in mir.

Še tertica vinska na Križu cveti
In vino 'z nje teče za Jezusa Kri;
Pognala pšenica je klas
Za Jezusa rešnje Telo;
Oj cvetki cvetite lepó
Pri mašni daritvi za nas!

O svetega Križa drevó vseh drevés,
Si božje ljubezni in milosti véz,
In vert čudovitih cvetlic!
O znamenje neskončnih dobrot
Nam kaži za Jezusom pot,
Nam bodi zveličanja klic!

J. Virk.

Misijonske sporočila r. P. Valjavca.

XXXVIII.

Pustovanje v Kranji

11.—14. sveč. 1872.

Lanskega leta so povabili Kamničanje o. Stareta za pustno nedeljo, za naslednji ponedeljek in torek na Šutino v farno cerkev k štiridesurni molitvi, da bi imel tri govore pred izpostavljenim sv. Rešnjim Telesom. To povabilo nam je bilo prišlo popolnoma nepričakovano. P. Stare, čeravno bolan, je vendar šel v Kamnik in je tam govoril trikrat pred veliko množico ljudi. Letos pa je prišla versta na Kranj. In šel sem jaz z o. prednikom v črni Kranj k štiridesurni molitvi. Tudi ta pot nam je prišlo povabilo čisto nenadano.

Preč. g. dekan kranjski je bil celo pripravljen poslanje sveto o tem času imeti, — toda zaradi neke ovire se je samo štiridesurna molitev opravila s peterimi govori ter se je upanje dalo o drugem času sv. misijon obhajati.

Dolgo že sem želel enkrat v starodavnem Kranji, kjer so nekdanj kranjski vojvodje zapovedovali, Božjo besedo oznanjevati v lepi gotiški cerkvi ss. Kancijana in Kancijanile, ktera bi mogla biti stolnica gorenjskemu vladiki, ako bi kdej Gorenjci svojega vladiko dobili pri deljenji vladikovine; kajti stavba svetišča je čisto gotiška, vse kar vidiš v tej cerkvi, je popolnoma gotiško, še zvonik ravno tak kakor ga zahteva naj krašnji gotika, lep, veličasten, ves črn od starine. Letošnje leto so se mi želje spolnile.

Pustno nedeljo, popoldne po treh, je pervikrat veliki, 40 stotov težki zvon kranjski vabil z blizo in daleč verne k jezuitovskemu govoru. Gotovo je minulo sto lét in čez, kar ni nobeden naših govoril v tej hiši Božji zbranim vernikom. Da jezuitje letos v Kranj pridejo, je bilo davno préd že vsem po mestu in okolici znano. Vse je bilo torej radovedno na govore (od liberalcev) tolikanj psovanih černcev iz Repinj.

O poli štirih je bila cerkev prostorna natlačena tako, da so se jeli pozneje pridši zbirati okoli stranskih in velikih vrát, in jih je v kratkem času vse černo ondi mergolelo, ki so glave tlačali proti vratnim vhomom. Pet minut pred štirimi sem prišel pred vrata zakristijske in sem veliko imel opraviti, predno sem bil v žagradu.

Ko stopim na leco, sem z veseljem kerščanski pozdravil množico, ki je glava pri glavi stala nepremakljivo kakor skalna stena. Množica vsa je mirna in željno posluša besedo Božjo.

Dvojna zastava, Božje zapovedi, strah pred ljudmi, Cerkev in pa vera, je bila tvarina naših govorov v Kranji. Cerkev še nikdar ni bila tolikanj obiskovana v 40urni molitvi, ko leta 1872. In bili so poslušalci tihi in pazni kakor žandarji prva leta poslovanja našega po Kranjskem, nobena besedica jim ni ušla. Spovedovanja je bilo veliko. Še nikdar vsih 14 lét skorej, kar sem duhoven, nisem tolikanj spovedoval zadnje pustne tri dni, kakor letos v Kranji. Veselilo me je v serce, da je toliko sto in sto duš med tim ko je bil Gospod po drugod tolikanj žaljen, v Kranji klečalo pred njim, mu čast dajalo, se očiščevalo, da bi dopadljivo hvalo in slavo mu dajalo za nečasti, sicer sprejemane v presv. Rešnjem Telesu. Pustni torek zvečer, ko se sicer ljudje ne spovedujejo, ta večer sem spovedoval do osmih, kakor druge dni. Reči moram, nikoli nisem imel tako veselega pustnega vtorega večera, kar sem živ, kakor letošnje leto v Kranji. Kako prijetno čutje prevéva dušo in serce človeku, kedar vé, vsa ta duša, ki je zdaj pred menoj, ne žali Jezusa Kristusa, ko ga drugi s smertnim gre-

hom predirajo po mestih, terjih in vaséh. Ta človek, ki se zdajle tukaj spoveduje, ima gotovo naj boljši voljo se spraviti z Bogom; ker ne bi bil zdajle pri spovedi, ako bi ne imel prave, resnične volje, Jezusa ne več razžaliti. Pustni torek in pa spoved. Kdo bo dvomil nad pripravo, nad kesanjem take duše?

V Kranji je bilo vse tri pustne dni po večem vse prav mirno in tiho. Ko je ob enajstih v noči me prebudil iz spanja veliki župni zvon, se ni slišalo ne po ulicah, ne iz kerčem, ne iz hiš nič, kar bi moglo spanje, mir ljudem kaliti. Mesto je bilo tiho, mirno: ni se poznalo, da bi bil pust.

Drugo jutro je sneg nalétoval in pustila sva črni Kranj pobeljen ter sva derdrala proti Kokri doli in hitro proti Šenčurju in Cerkljam naprej, dokler naji ni pripeljal ob 3/4 12 v Repnjo. Opravila sva več reči na potu, in željno sva prinesla v sercu nado domú, da bi se ob kratkem obhajalo sv. poslanje v Kranji.

Razgled po svetu.

Dvojezičnost. Francoski minister Fortou je o neki priliki rekel, da je on predstavnik (repräsentant) načel od l. 89, to je, nesramen rudečkar. Pozneje je minister Broglie blezo hotel uno neslano brezbožnost malo popraviti in je rekel: „Ministri so odkritoserčno vdani Cerkvi, ne tajé pa nobenega načela očitnega prava.“ Take „fertavske“ zaterdile so toliko, kakor nič. Bonaparte je tudi pravil, da je vdan sin Cerkve, vendar je dopustil, da so framasoni vse zlagoma papeža ropali. Dvojezičnost gerda reč, ki tudi v politiki ne more blagoslova imeti.

V Bejrutu v Siriji, kakor na bližnjem Libanu, so katoličani z veseljem obhajali Pijevo 50letnico. O taki priliki so v novo zaterjevali svojo vdanost do sv. rimskega Stola. V večer pred 3. rožnikom so v mestu in na Libanu po cerkvah imeli procesije z lučmi. Nadškof je vodil opravila. V kolegiju „Sapientia“ so imeli „akademijo“, učene predstave ter govore in pesmi v več jezikih. Eden maroniških mladenčev je v sirskega jeziku popisoval začetek omenjenega vstava. Njegov tovarš je v francoskih versticah popeval veselje Libana, pozdravljal presrečni dan papeževega jubileja. Arabska poezija je povzdigovala vedno edinstvo Libana z Rimsko cerkvijo, njegove borbe zoper razkolniške silovitosti in krivoverske zvijače za ohranjenje čiste vere. V latinskih verstah se je preslavljal popolna podložnost Libana do naredb Rimskih in podučljivost otrok sv. Marona oziroma na glas naslednikov sv. Petra. Govora angleški in latinski sta slavila „starodavno vero“ Maronitov v papeževo nezmotljivost in veselje zaradi razglašanja te vérske resnice itd. Profesorji in učenci so poslali vošilo sv. Očetu za 50letnico.

Drobne novice. „Polit. Korresp.“ piše, da ni res, da bi bil Klek zopet odpert Turkom, ali pa da bi se bila Avstrija pogajala s Porto ali z Anglijo zastran obsesta Srbije. — Iz Petrograda naznanjajo 12. mal. serp., da ruska posadka v Bajazidu je oprostena po Tergukasovu, ki je 30.000 (po poznejem naznanilu 13.000) turških oblegovalcev popolnoma premagal; grad Bajazid je razdjan. — Pariški časniki naznanjajo, da tudi to leto bode maršal Mak-Mahon popotoval po nekterih okrajinah in bo v govorih naznanjal trdno voljo francoske vlade, ki hoče braniti koristi vere in družbinstva zoper klavce rudečkarje. — Iz dveh virov je očitno, da nevarnost v Sveti deželi valed sedanje vojske res ni majhna. Po nekterih okrajinah gospoduje brez-

vladje, ker razni rodovi so se sperli med seboj in zagrnili so v to smešnjo tudi nekatere keršanske kraje. Turška vlada ni zmožna napraviti reda, ker vojaštvo je šlo na vojsko. Vse se imenito za tri misijone s piemonškimi misijonarji, da so v resni nevarnosti. Zraven tega se množi pomanjkanje, lakota, in s strahom mislijo na prihodnost, ker nič se ne more sejati, iz česar bi ljudstvo živelo. Neko pismo iz Jeruzalema enako toži zaradi pomanjkanja in pravi, da jih je vselej groza, kadar slišijo straže po ulicah rožljati.

Za dom in šolo.

Sreča prvega sv. Obhajila.

Pobožna Honorija la Korre se je zbudila zjutraj na dan prvega sv. Obhajila po dolgi hudi bolezni ter je zaklicala ginjena in polna nebeškega veselja: „No, vendar je danes se zaznal naj lepši dan mojega življenja!“ Vse njene tovaršice so bile ginjene njenega nekaljenega veselja, nedolžnosti in sreče, ki se je po sv. Obhajilu brala na njenem obličju. Honorija je bila ponovila kerstno obljubo in prosila ljubega Zveličarja, naj jo pusti raji umreti, kakor kdaj zgubiti kerstno nedolžnost. Oblačila in bukve, ki jih je rabila ta dan, si je ohranila hvaležna deklica, kakor so nekaj sbranovali kerstno obleko v spomin pri sv. kerstu zadobljene nedolžnosti. Večkrat je pobožna deklica te reči kuševala z velikim spoštovanjem, in ko so jo prašali, zakaj to dela, je odgovorila: „Oh, te reči me spominjajo dneva, ko je bila moja duša tako globoko zamišljena v Boga, da se mi še zdaj zdi pri njih pogledu, kakor bi uživala tisto srečo.“ (Schust. Kat. Handb.)

Cret in sad zveste molitve.

Zahvale.

Za bolnika, na pljučnici in vročinski bolezni tako hudo bolnega, da so vsi obupali, tudi zdravnik nad ozdravljenjem, so opravljati začele mati in sestra 9dnevno k N. lj. G. in k sv. Jožefu z obljubo razglasenja, če se ozdravi. Ozdravel je v resnici: večna čast Bogu, zahvala N. lj. G. in sv. Jožefu, bolnikovemu patronu! Z Dolenjskega. J. K.

Prošnje.

Št. 1. Mladeneč, ki je vsled nenravnega življenja za bredel v prav hude zadrege zastran svojega prihodnjega stanja, se zdaj spokojen serčno priporoča v bratovsko molitev k N. lj. G. in sv. Jožefu, da bi po tem posredovanju mogel v stan sv. zakona stopiti, kakor je po volji Božji in zveličati svojo dušo.

Št. 2. Dva zakonska, mož in žena, se priporočujeta v bratovsko molitev, da bi jima naša ljuba Gospa sprosila zopet ljubega zaželenega zdravja, ako je volja Božja, in obljubita po „Danici“ razglasiti, ako jima Marija ljubega zdravja sprosila.

Življenje štirinajstih pomočnikov v sili.

III. Sv. Erazem, škof in spričevavec.

(Konec.)

Cesar si je v svoji slepoti mislil, da bode sv. škofa s mnogoterimi mukami poslednjič vendar le prisilil k

malikovanju; torej zapove železno oblačilo v ognju razbeliti in ga svetniku obleči, rekoč: „No, hočem viditi, če te bo tvoj Bog rešil iz mojih rok?“ Erazem nato reče: „O zaslepljeni sin satanov! sej sem ti že povedal in ti še povem, da se tvojih muk ne bojim; in če si še večji zmisliš, moje serce ne bo trepetalo.“ Svetnik se pokriža, obleče razbeljeno oblačilo in poje verstice iz 65. psalma: „Ti, o Bog! si nas poskušal; z ognjem si nas očiščeval, kakor se srebro očiščuje. Skozi ogenj in vodo smo hodili, pa si nas izpeljal v ohlajenje. V tvojo hišo pojdem z žgavnimi darovi; svoje obljube ti bom opravil.“ (Ps. 65, 10. 12. 13.) In glej! Ognjeno oblačilo je bilo mrazlo kakor sneg. Nič žalega se mu ni bilo zgodilo. Nato reče Erazem cesarju: „Zdaj si očitno osramoteni, pride pa čas, ko boš s svojim očetom satanom gorel v peklenem breznu večne čase.“ Ljudstvo pa vpije: „Resnično velik je kristjanov Bog, ki dela take čudeže po svojem služabniku.“ Cesar pa reče: „Ta čaravec s svojimi umetnijami gospodari nad ognjem in zasmehuje naše bogove.“ Erazem: „O abotni cesar! Kristus, Sin Božji, je z menoj, ki zapoveduje ognju, in osramotuje bogove tvoje, ki so jih ljudje naredili iz kamna in brona. Moj Bog pa, Jezus Kristus, je živ in s svojo močjo zmaga.“ Cesar pravi: „Kako dolgo bom še prenašal tvoje zasramovanje?“ Erazem: „Tudi jaz se čudim tvoji prederznosti, ker se nič ne sramuješ.“

Cesar premišljuje v svoji divji jezi, s kakošno muko bi svetemu škofu do živega prišel, in si naslednjo zmisli: ukaže namreč velikansk kotel s svinjcem, smolo, žveplom, voskom in oljem napolniti in vse te stvari v kotlu na ognju raztopiti in zažgati; vidilo se je v kotlu kot ognjeno jezero. Erazem reče cesarju: „Ta vrel kotel mi bo po vsegamogočnosti in milosti mojega Boga v hladilo.“ Svetnik se pokriža in stopi v kotel; v kotlu pa začnejo imenovane stvari na povelje Božje tako silno vreti in kipeti, da nekoliko te vrele mašobe na cesarja pljuskne. Cesar na ves glas kriči: „Oh, gorim, gorim! prôsi za-me, Božji mož!“ Erazem: „O milovanja vredni cesar! glej, moj Bog ti še ponuja svojo milost, da bi spregledal; pa tvoje serce je zakerknjeno, to dobro vem; le zavoljo pričujočega ljudstva, da spozna Božjo vsegamogočnost, bodi smerti oter.“ Huda cesarjeva bolečina zdajci jenja. Sv. škof stopi iz kotla zdrav in nepoškodovan. Veliko pričujočih veruje v Kristusa.

Nehvaležni, terdovratni cesar ukaže Kristusovega spričevavca zapreti v tesno ječo in v težko železje vklemiti s hudobnim namenom, da ga bode še dalje pezal. Svetnik v ječi veliko moli; po dokončani molitvi se mu prikaže zal mladeneč v nebeški svitlobi, ter mu reče: „Erazem, vstani! jaz sem veliki angelj Mihael, od Boga poslan, naj te peljem na Laško v Kampanijo v mesto „Formium“, da boš tam ljudstvo podučeval.“ Angelj ga prime in pelje na obrežje Adrijskega ali Teržanskega morja pri mestu, ki se sedaj imenuje Kerk, po laškem Veglia. Tukaj najde čolnič in se v njem prepelje v Kampanijo v mesto „Formium“. Tukaj je svetnik sedem dni počival; angelj mu je jesti nosil. Ondi je sv. škof še nekoliko časa sveti evangelij oznanoval, poslednjič pa je zaslišal glas z nebes: „Erazem, pridi in počivaj v nebeškem mestu na tistem kraju, ki ti ga je Bog pripravil pri svetih spričevavcih in prerokih! Vzivaj zdaj sad svojega truda! Po tebi sem bil poveljčan in počesen v nebesih in na zemlji.“ Erazem povzdigne oči v nebo, in ugleda neizrečeno lepo krono. Truma apostelnov in prerokov se spusti z nebes; svetnik nagne glavo in reče: „O Gospod, sprejmi dušo svojega služabnika!“ Na te besede dušo izdihne 2. rožnika l. 303. Nekteri pa mislijo, da je bil sv. Erazem življenje sklenil, ko so mu bili čeva iz telesa izmotali. Sv. mučenec je pred sedežem Božjim za vdove in sirote molil: „O

Gospod, edinorojeni Sin večnega Očeta, ki si mi v nebesih kraj pripravil, dodeli plačilo njim, ki me bojo v tvojem imenu prosili.“

Čudež, ki se je bil po smrti sv. Erazma zgodil. Pošten mož, po imenu Katalan, je bil po krivici hudodelstva obdolžen in na vislice obsojen. V tej svoji britkosti in težavi se oberne z molitvijo k sv. Erazmu, ter mu daruje v čast iz voska narejene vislice in človeško podobico, ki je bila na vislice obešena. Ko je bil k smrti peljan, in je že pod vislicami stal, se je prav zaupljivo in goreče temu sv. škofu priporočal, naj bi mu ob smertni uri na strani stal. Ko je Katalan na vislicah visel, se je zdajci prikazal sv. Erazem z mečem in je vervico presekal. Obešeni je padel na zemljo, in se ni bil celo nič poškodoval, in tako je bil srečno odšel strahoviti smrti.

Poduk. Dragi bravec! morda se čudiš, da sta cesarja Dioklecijan in Maksiminijan po toliko in toliko čudežih, ki so se pred njunimi očmi godili, vendar le terdovratna malikovavca ostala; pa glej, njuna lastna hudobija ju je bila tako oslepila, pa tudi satan ju je tako preslepil, da resnice nista spoznala in sta čudeže pripisovala človeškim umetnijam — ne pa vsegamočnosti Božji. Čudeži in lepo opominjevanje Kristusovih spričevalcev so bili kliči, glasovi neskončne Božje milosti — ponujane gnade Božje, pa sta jih zametovala; zatoraj se ni čuditi, da ju je Bog poslednjič prepustil njuni slepoti. Njih oči namreč otemné, da ne vidijo (Ps. 68, 24.), ne spoznajo resnice; „zakaj njih hudobija jih je oslepila.“ (Modr. 2, 21.) Sveti Pavel piše: „bog tega svetá je oslepil um nevernih, da jim ne svéti razsvetljenje evangelija veličastva Kristusovega“ (II. Kor. 4, 4), to je, satan jih je preslepil s svojimi zvijačami, da jim ni svetila luč evangelijskega nauka od poveljčnega Kristusa. — Kakor je neskončno usmiljeni Bog nekdanjim ajdom ponujal svojo milost (gnado), tako jo tudi zdaj terdovratnim grešnikom po mnozih potih še ponuja sto- in stokrat, pa jo sto- in stokrat zametavajo, in nasledek tega je, da so sami krivi svoje dušne slepote in terdovratnosti. — Bog nas vari dušne slepote, tega gotovega znamenja večnega pogubljenja!

Molitev. O Gospod Jezus Kristus, Sin živega Boga! usliši molitev ubozih vdov in sirot, pa tudi porodnic in bolnikov v notranjih boleznih, ki te po priprošnji svetega škofa Erazma pomoči prosijo. Kteri živiš in kraljuješ itd. Amen.

Listek za raznoterosti.

Iz Ljubljane. Srednje šole so se končale v soboto 14. t. m. Ljubljanske gimnazije letno sporočilo ima za vvod spis: „Kleon. Versuch einer Ehrenrettung,“ spisal prof. dr. K. Ahn. — Učiteljev je bilo 19, med temi 3 duhovni; učencev v začetku leta 444 javnih in 8 zasebnih, ob koncu leta pa 413 javnih in 8 zasebnih. Po domovini je bilo 375 Kranjcev (98 Ljubljancev, 144 Gorenjcev, 59 Notranjcev, 74 Dolenjcev), 42 iz drugih avstro-ogerskih dežel in 4 tujci. Izmed javnih učencev jih je stanovalo 152 pri svojih družinah, 52 v knezoškof. Alojzijevisi, 209 pri drugih družinah. Razun 1 luterana so vsi katoličani. Po narodnosti je 322 Slovencev, boje 94 Nemcev, 1 Hrvat, 1 Čeh, 3 Italijani. Leto jih je doveršilo izverstno 49, s 1. redom 255; propadlo jih je s 2. redom 26, s 3. redom 37; poskušajo iz posameznih predmetov ponavljati je dovoljeno 40; neizprašanih je ostalo zaradi bolezni 6. Vsta-

nove (štipendije) je imelo 93 učencev in so prejeli 7025 gl. 87 kr. Tudi so prejeli pomoči iz gimn. podporne zaklada, od hranilnice 200 gl. itd. — Umerla sta minulo leto na gimnaziji 2 profesorja: Ign. Hönig 8. decembra 1876 (roj. 11. dec. 1814 v moravskem Schönbergu; učil na ljubljanski gimnaziji od l. 1862); 10. sušca 1877 je umrl prof. Jan. Tušek (rojen 13. sept. 1835 v Martinem verhu nad Selco, učil od l. 1860 na realki na Dunaju, 1861—1871 na viši realki Zagrebški, od takrat do lanskega leta na ljubljanski gimnaziji; pridobil si je obilne zasluge kot pisavec in predstavljavec v slovenski jezik, bil je več lét tajnik „Matiče slovenske“). Že skor 20 lét ni bilo smrti v aktivnem (djavnem) učenstvu te gimnazije. — 24. marcija je umrl tretješolec Ign. Stepec, doma v velikem Kalu, duhovnika št.-Vid pri Zatični.

Prihodnje šolsko leto se začne 17. kimovca. Novi učenci se oglašujejo 13. in 14. kim. s kerstnim listom in spričalom, — dosednji do 16. sept.

V gimnazijalni kroniki se med drugim pogrša obhajanje šolskega patrona sv. Alojzija (kar ima še lanski letnik), potrebne vaje za velikonočno spoved, vdeleževanje pri križevih molitvah za dobro letino. Gimnazija je tako rekoč edini kanal do viši olike, do ktere se pa brez djanske vaje v pravosti z vsemi pomočki vednosti ne pride. Že Rimljanu je veljalo: „A Jove principium“, koliko več je vse skozi keršanski mladini dolžnost:

Z Bogom začni vsako delo, in bo dober tek imelo;

Z Bogom delo dokončaj: to je pot v sveti raj!

Na viši realki Ljubljanski je bilo konec šolskega leta 334 učencev: 214 Kranjcev, *) 106 iz družih avstrijskih dežel, 10 Italijanov, 1 Turk, 1 iz severno-amerik. zveznih držav. Katoličani so vsi razun 2 nezdinjenih Gerkov in 1 luterana. Izdelalo prav dobro jih je 26; s 1. redom 208; z 2. 24; s 3. 27; nesprašani so 3, popravljati jih ima 46. Veroznanstvo se s petim razredom dalje uči le po eno samo uro v vsakem razredu. Božjo službo so imeli ob nedeljah in praznikih v cerkvi sv. Florijana; spoved po trikrat na leto. O kacic vérskih vajah, obhajanju šolskega patrona itd. tudi tukaj ni ne sledi ne sluha. — Djanskega pomena in premislila vreden je spis v letniku: „Onesnaževanje Ljubljance med njenim tekom skoz mesto“. Bilo bi pa ne mara še manj zdravo in lepo-dišeče, ako bi v mestu ostajalo, kar Ljubljanka spróti seboj odnaša in razdeljuje.

Novomeški gimnazijalni letnik z malim številom učencev je Sokratova Ksantipa zdaljšala do 60 strani; polovico namreč zagrinja spis: „De Socrate marito patreque familias.“ Gimnazijaska kronika nič ne poroča o cerkvenih in duhovskih pobožnostih in vajah šolske mladine. Vodja je g. J. Fischer, k temu 5 duhovskih in 10 svetnih učencikov, učencev pa 114, (106 Slovanov in 8 Nemcev), med njimi 3 vojaki. Štipendije jih je vživalo 19. Naj mlajši učenec ima 11, naj starši pa 22 lét. Prihodnje šolsko leto se prične 15. kim.; 13. in 14. kim. je zapisovanje v 1. gimnaz. razred; vpisnina je 2 gl. 10 kr., davšina za knjižnico 20 kr.; pismeno izpraševanje 17., besedno 18. kim. za sprejetje v 1. razred. Učnina znaša 8 gl. na pol leta; rešeni so te plače ubožni, ako so poprešnje polletje na gimnaz. opravili saj s prvimi redom, pohvalno v obnašanju in zadovoljno v pridnosti. Pri zapisovanju zamorejo starši zvediti tudi za tiste stanovanja, v katerih so učenci pod boljim nadzorstvom. V 8. razredu so bili to leto samo 4 učenci;

*) Pri tolikem številu domačinov je slovenščina le takrat zavezna učna tvarina, ako starši določno zahtevajo. Ali je še kje na svetu kaj takega?

vai so srelotno skušnjo opravili izvrstno, in 3 gredó v bogoslovje.

Iz Tersta naznanja „Edinost“, da je strašen vihar pribučal iz Italije skoz Terst, ki je drevesa lomil in roval, okna in vetrnice metal s hiš, debele verige pri barkah tergal, velik parnik na suhem prevrnil itd. Morje je bilo zraslo za seženj visoko ter je stalo po spodnjem delu mesta. Še huje se je godilo v gornji Italiji.

Franciščanski misijon v Bosni. Ob času rogovilstva in prekucev se navadno ne postavljajo naprave za vero in oliko. V Bosni se kaže po nekterih krajih skoro nasprotno. Undan je pravil nekdo iz Marija-Zvezde, da ondi, v Banjaluki itd. se nič ne pozná, da bi bile kake vstaje v deželi; oo. Trapisti in drugi ljudje delajo in grejo svoje pota in za vstajniške borbe, ki se bolj po gorah veršé, ondi skoro še ne vedó. Tudi se zaradi pribeglih v Avstrijo nič ne pozná, da bi bilo v Bosni kaj manj ljudi; zlasti med Banjaluko in Savo je vse živo ljudi, zlasti otrok vse mergolí.

Te dni pa je bil v Ljubljani frančiškan P. Jožef Batka iz Toliša, ki je pol ure od Županije ob Savi, in je pravil, da ondi zidajo novo cerkev z dvema stolpoma, in da se stolpa s cinkom pokrijeta, in je klošter že v Ljubljani pogodbo naredil. Treba bo kakih 3000 gld., kar pa samostan ne more sam zmagati; torej iše pomoči pri sobratih. (Kdor je voljan v ta namen za katoliško reč pri naših južnih bratih kaj storiti, bode v resnici dobro delo, in oddá lahko v ljubljanskem frančiškanskem samostanu, ali pa pri vredništvu „Zg. Danice“.) Samostan v Toliši ima 12 patrov in 6 klerikov; manjka pa samostanu zraven družega tudi cerkvenih paramentov in upa se, da v ta namen bo kaj storila družba vednega češenja presv. Rešnjega Telesa. Vediti je, da ljudstvo, katero je pa ubožno, mora svoje duhovne zderževati.

Odpustki sv. Očeta Pija IX. Zadnjič je prinesla „Danica“: Odpustke sv. Očeta Pija IX ob kratkem; zdaj pa nam je poslana iz Rima knjižica teh odpustkov v raznih jezikih, namreč: v latinskem, laškem, francoskem, španskem, nemškem in angleškem jeziku. Perva dva sta izvirno-vradna. Knjižica z 80 stranmi ima napis: „Indulgences apostoliques, ou Indulgences applicables aux défunts, que le saint Père Pie IX attache aux rosaires, chapeletes, croix, médailles, crucifix, statuettes, benits par lui, ou par ceux, qui en ont obtenu le pouvoir. (Edition polyglotte.) Rome, libreria di Roma, 23 via dei Cestari.“ — Z naznanilom tega napisa si vsak lahko knjižico naroči po bukvarjih ali naravnost po pošti; veljá 60 centimov in 5 centimov za franko.

Mogunški škof pl. Ketteler, učen in pobožen mož, je v kapucinskem samostanu v Burghausenu umrl. R. I. P.

Poslednje novice. Novejše dogodbe ob Donovi so silo važne. Rusi so uzeli Turkom znamenito terdnjavo Nikopolis ob Donovi in so v oblast dobili 40 topov in 6000 vojakov, med njimi dva paša. Prestopili so na cesti od Ternove Balkan, in prišli so do Jeni-Sagre; ta kraj pa je blizu velike, druge ceste, ki derži iz Šumle v Drinopolje in v Carigrad; ako to dosežejo, je Turku presekana pot čez Balkan domú, če bodo namreč Rusi dosti močni, da se vstanové v krajih preko Balkana. Pričakuje se zdaj velika bitva, ki ima odločiti silo veliko, če ne vsega. Vojaštva imata oba, Rus in Turk, silovito veliko in boj utegne biti strahoten; Bog daj, da se prelije kervi manj ko je mogoče! — Govori se, da 18 batalijonov Rusov je šlo čez Balkan, drugi me-

nijo, da le nekaj Kozakov je kakor prednja straža prederlo do Jeni-Sagre. — Iz Petrograda se poroča, da na večer 13. t. m. so prednje ruske straže prestopile Balkan pod generalom Gurko-m, ki je vzel Khankioj, potem ko je 300 nizamov zbežalo proti Konaru. V Drinopolju poveljuje Rauf-paša, ki se pripravlja Ruse napasti, iz Carigrada hočejo vediti, da jih je že nazaj zagnal. Angleži vedó, da tudi boj ob Plevni, proti večeru, se je končal z umaknjenjem Rusov; pa to še iz Carigrada ni poterjeno. Znamenito je, ako se poterdi, da 5000 Rusov je posedlo Bebrovo in s pritegnjenimi močmi korakajo proti Kasanu in Slivnu; obé mesti ste na cesti med Šumlo in Drinopoljem; tedaj po suhem drugo prestriženje Turkov od Carigrada. Turki ob Plevni pa išejo Ruse presekati od Donove. Ako bi se jim to sponeslo, bi bilo pač nevarno za Ruse, toda Rumuni na tej strani s svojimi topovi so izdatni v prid Rusov. Osman-paša s silno naglico hiti iz Vidina proti Plevni. Otomanske moči korakoma tesneje pritiskajo k Rusom ob bokih. Druge velike turške kardela deró iz Rusčuka in se zgostujejo proti Bieli (Rusom ob jutru) pod poveljstvom Ahmed Ejuba (Joba). Tudi Rusi se pripravljajo z velikimi močmi. S Pere se 13. zvečer že naznanuje, da so Turki napadli Ruse od obéh strani in da je strašen tepež terpel celi dan 12. t. m. — Rusi so posedli Medžidije in Mangalir v Dobrudži, potem ko so Turki ondotne kraje zapustili.

Osem gg. bogoslovcev bo 27. t. m. posvečenih.

Iskrice Ignacijanske

za tretji mesec.

6. Kdor je svet enkrat zaničeval, mora biti enak kipu (štatvi); ta se ne brani si dati ogerniti oblačilo, in se tudi ne ustavlja, ako se mu odvzame škerlat, s katerim je bil poprej ozališan. (S. Ignat. apud Lancic.)

Srečnejši biti kakor bogatini, je bolje kakor bogat biti. To ni tako težko, samo če smo se navadili nič želeti; zakaj samo želje delajo (človeka) revnega.

Nesrečne se moramo šteti pod skerbmi bogastva in obilnosti, in pod nepoterpežljivostjo naše revšine; še le kadar to hočemo radi prenašati, bo vsa reva zginila. Vreče denarja niso sreča.

Bolje je biti sreče gospodar, kakor sreče hlapec. Ta gospoduje nad srečo, kdor vé njene darove zaničevati; ta pa je sreči podložen, kdor po njenih darilih hlepi. Ta bolezen je pri mnogih neozdravljiva, katerim vkljub obilnosti vsega vendar ne manjka željá. Ravno tako se vodeničnemu njegova želja nikoli ne pogasi.

Potreba, ne poželenje, naj določi rabo reči. Cesar potrebujemo, je le malo; čemu bi svoje skerbí še na obilnost razširjali? Srečnejši je Ir, *) kateri je zadovoljen s svojo osodo, kakor Krez, ki hoče vedno še več imeti.

Duhovske spremembe.

V Ljubljanski škofiji: Č. g. J. Sušnik pride iz Černomlja v št. Lorenc; č. g. F. Merjašič iz Čermošnjic v Černomelj za duhovnega pomočnika.

*) Ir, Irus je prosjak v Homerovi pesmi „Odiseji“; Krez pa sloveč bogatin v starodavnih časih. Od tod pregovor: „Ubog kakor Ir“; pa: „Bogat kakor Krez“. „Irus et est subito, qui modo Croesus erat. — Zdajci bode Ir, ki je bil ravnokar še Krez.“